

Dokument nr. 15:7

(2002-2003)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 27. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har den siste tiden vært flere konkurser i selskap med trålerkonsesjoner, og det er fare for en ytterligere økning i månedene som kommer. Det er også fare for at industrivirksomheten til selskapene vil opphøre.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at lokalsamfunnene og eventuelt andre aktører som ønsker å drive industrivirksomheten videre, får overtatt konsesjonene til de selskapene som går konkurs?»

Svar:

Vi har som stortingsrepresentant Steinar Bastesen fremholder, vært vidne til at flere fiskeindustribedrifter har gått konkurs siste året. Noen av disse bedriftene har vært eiet av selskap som også eier trålere. Når selskap som eier trålere går konkurs, er det naturlig å anta at fartøyene selges. Etter lov av 26. mars

1999 om retten til å drive fiske og fangst må enhver som ønsker å kjøpe et fiskefartøy for å drive ervervmessige fiske med det, søke fiskerimyndighetene om tillatelse til det. For å få ervervstillatelse må søker fylle visse vilkår, bl.a. må majoriteten av eierne være aktiv fisker. Dette kravet kan imidlertid departementet dispensere fra i særlig tilfelle når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det.

Dagens ferskfisktrålerflåte bygger i stor utstrekning sin virksomhet på slik dispensasjon gitt av departementet. Fiskerimyndighetene ser det slik at fiskeindustriens eierskap i denne flåtegruppen vil kunne styrke råstofftilførselen til industrien, og dermed sikre sysselsetting og bosetting langs kysten. Dette er viktige faktorer som departementet tar i betraktning hver gang vi har til behandling denne type saker. Slik vil det også være i fortsettelsen når trålere knyttet til industri skal selges.

SPØRSMÅL NR. 122**Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa****Besvart 29. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Har statsråden føreteke seg noko for å fylgja opp stortingsfleirtalet sitt ynskje om ein erfaringsbase for vellukka samarbeidsprosjekt og -nettverk som kan nyttast til idébank for andre, jf. Innst. S. nr. 318 (2000-2001) Om distrikts- og regionalpolitikken?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til merknad frå fleirtalet i kommunalkomiteen, medlemmene frå KrF, H, FrP, Sp og SV på side 31 i innstillinga. Der vert omtala ei rekkje samarbeidsprosjekt på tvers av nivå og etatar. Eit av dei vert m.a. omtala slik: "Jæren Produktutvikling, ei interkommunal stifting som har som føremål å vere bindeledd mellom idéhavarar og etablerarar på den eine sida og "den samla kunnskapsmengda i område" på den andre sida, er ein modell som bør ha overføringsverdi til andre regionar." Eg meiner dette er noko som er høgst aktuelt og som ho framleis bør ta initiativ til å fylgja opp.

Svar:

Departementet har ikkje føreteke ei samla og strategisk vurdering av stortingsfleirtalet sitt ynskje om ein erfaringsbase for vellukka samarbeidsprosjekt og nettverk som kan nyttast til idébank for andre om distrikts- og regionalpolitikken. Derimot legg vi vekt på å få etablert gode nettverk og møteplassar for formidling av erfaringar, samt dokumentasjon av nye typar prosjekt.

Vår erfaring er at dei som vil vere brukarar av denne type tenester ynskjer å inngå i nettverk. Det er eit ynskje om å bruke eit slikt forum til å formidle og diskutere erfaringar. Dei ynskjer å koma i direkte kontakt med dei som sit på erfaringane. Det har heller ikkje vore etterspurnad etter databasar som omfattar den breie distrikts- og regionalpolitikken.

Vi har vald ei line der dei som produserer kunnskap som skal delast med andre, sjølve etablerer dei møteplassane som dei finn tenlege. Da er det lettare

for dei som søker kunnskap å finne fram til relevant informasjon. Eg vil her nemne nokre døme på det:

I regi av HØYKOM-programmet (program for tilskott til høghastighetskommunikasjon) er det etablert ein eigen nettstad, "HØYVIS" (HØYKOMS rettleiings- og informasjonsservice), med sikte på å samle og formidle erfaringar frå ulike breibandprosjekt rundt i landet. Dette er ofte samarbeidsprosjekt mellom fleire aktørar, med fokus på breibandsutbygging og bruk av breibandsanvendelser.

I tillegg er det formidla ein rapport med tittelen: "Bredbånd i kommunane" med undertittelen "Hva er bredbånd? Hvorfor er det nyttig og hvordan kan det brukes?".

I samband med utkantsatsinga/småsamfunnssatsinga er det etablert ein eigen internettportal som inneheld oversikt over ulike typar prosjekt gjennomført på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå og effektar av dei. Der kan alle som ynskjer seg informasjon, søkje seg fram til relevant kunnskap.

På nettstaden www.interreg.no finn ein informasjon om erfaringar og resultat av alle program og prosjekt som er gjennomført i regi av Interreg. Austlandssamarbeidet, SAVOS og Landsdelsutvalet for Nord-Noreg er kopla opp mot denne nettstaden.

Knytt til omstillingsarbeidet i SND er det etablert møteplassar for formidling av erfaringar. På desse plassane deltek både SND og fylkeskommunane, omstillingsregionar, kommunar og departement.

SND, fylkeskommunane, Noregs forskingsråd og SIVA fungerer som bindeledd mellom idéhavarar og etablerarar på den eine sida, og relevant kunnskap på området på den andre. Desse aktørane må heile tida arbeide for å halde seg oppdatert og søke ny kunnskap på sine område. Dette er naudsynt for at dei skal vere etterspurt blant nettopp idéhavarar, etablerarane, etablert næringsliv og kommunane.

Eg har meir tru på å formidle erfaringar på denne måten enn ein stor idébank om distrikts- og regionalpolitikken.

SPØRSMÅL NR. 123**Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen****Besvart 28. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Ifølge VG oppholder det seg rundt 20 000 illegale innvandrere i det sentrale østlandsområdet. Flere av disse antas å være personer som er forsvunnet fra asylmottak.

Hva vil kommunalministeren gjøre for å forhindre at asylsøkere forsvinner fra mottakene, og deretter lever som illegale innvandrere i Norge eller andre land i Europa?»

Svar:

En utlending kan på ulike måter oppholde seg ulovlig i Norge.

Noen utlendinger kommer seg inn i landet ulovlig uten at de søker tillatelse etter innreise til riket. Andre går over til å ha ulovlig opphold etter først å ha vært her lovlig. Dette kan gjelde personer som ikke reiser ut av landet etter at lovlig oppholdstid som turist er utløpt, personer som fortsetter å være her etter utløpet av en tillatelse, og personer som unndrar seg iverksetting av et vedtak som innebærer at de har plikt til å forlate landet. Det antas at en del av disse utlendingene drar tilbake til sitt hjemland uten å orientere norske myndigheter. Det antas videre at noen drar til andre land, mens et lite mindretall blir værende i Norge uten arbeids- og oppholdstillatelse. Det ligger i sakens natur at det ikke er mulig å angi hvor mange utlendinger som til enhver tid oppholder seg ulovlig i Norge. De undersøkelser som er gjort på dette området har også vist seg å være lite opplysende.

Jeg stiller meg derfor tvilende til det tallet som framkommer i VGs artikkel vedrørende utlendinger

som oppholder seg ulovlig i Norge. Artikkelen viser til en utregning bl.a. på bakgrunn av registreringer i Fremkon. Dette registeret viser i hovedsak hvilke utlendinger som har tillatelse og hvilke som ikke har. Det er i dag ikke tilstrekkelige rutiner rundt registreringer av forsvinninger til at disse registreringene kan danne grunnlag for antagelse av hvor mange utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge.

Når det gjelder asylsøkere som forsvinner fra mottak, vil jeg påpeke at alle asylmottak er åpne i den forstand at en asylsøker kan bevege seg fritt ut og inn av mottaket. Dette gjør at det er vanskelig å holde kontroll med hver enkelt asylsøker. Et mottak av en mer lukket karakter der det legges opp til begrensninger i en asylsøkers bevegelsesfrihet, vil innebære en frihetsberøvelse som krever hjemmel i lov. Pr. i dag har vi ikke en generell lovhjemmel til å holde tilbake asylsøkere i asylmottak.

Etter utlendingsloven § 37 kan en utlending holdes i fengslig forvaring dersom vedkommende nekter å oppgi sin identitet eller det er skjellig grunn til mistanke om at utlendingen oppgir falsk identitet. De asylsøkere som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl, plikter å forlate landet. Når det er nødvendig for å sikre iverksetting av negativt vedtak, kan en utlending pågripes og fengsles i henhold til utlendingsloven § 41.

Etter min oppfatning er bestemmelsene i utlendingsloven §§ 37 og 41 tilstrekkelige i forhold til behovet for fengsling av utlendinger. Det er politiet som i det enkelte tilfelle vurderer om det er behov for fengsling. Fengslingsspørsmålet avgjøres av retten.

SPØRSMÅL NR. 124**Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen****Besvart 29. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«Har helseministeren en oversikt over hvilken situasjon de ulike voldtektsmottakene vil befinne seg i til neste år, samt hvilke deler av landet som har/har ikke voldtektsmottak, og vil helseministeren vurdere mulige strakstiltak for å støtte opp om de som opplever økonomiske vansker som en følge av stramme kommunebudsjetter?»

BEGRUNNELSE:

I svar av 15. november 2002 skriver helseministeren at han vil avvente anbefalingen fra Sosial- og helsedirektoratets utredning før han vil ta stilling til hvordan vi best kan bygge opp et likeverdig tilbud til voldtekts ofre i Norge. Han anslår at utredningen vil være klar i løpet av 2003. I mellomtiden er situasjonen den at voldtekts ofre, bl.a. i Vestfold, står uten et

voldtektsmottak i fylket sitt, og at det er usikkert hvorvidt et slikt mottak vil nå komme på plass pga. de store underskuddene i de aller fleste kommunene.

Det er fra SVs side ønskelig at helseministeren utarbeider en oversikt over hvordan tilbudet til voldtekts ofre er på landsbasis, hvordan disse finansieres samt om deres økonomiske situasjon vil forverres til neste år. Ut fra hva vi vet om kommunenes økonomiske situasjon, er det grunn til å anta at flere kommuner vil vurdere å kutte i voldtektsmottakenes budsjetter, slik mange krisesentre nå opplever. Når det gjelder krisesentrene, har familie-, kultur- og administrasjonskomiteen enstemmig anmodet barne- og familieministerens om at det iverksettes strakstiltak for å støtte krisesentre som nå trues av kutt eller nedleggelse. SV mener helseministeren nøye bør vurdere om det bør tas et tilsvarende initiativ overfor voldtektsmottak i økonomisk krise.

SV mener det er uholdbart dersom tilbudet til landets voldtekts ofre skal være avhengig av kommunenes til enhver tid rådende økonomiske situasjon. Det tror vi helseministeren er enig i. Vi ber derfor om at helseministeren tar et initiativ for å sikre voldtekts ofrenes rettssikkerhet og helsetilbud fram til en permanent framtidig ordning er på plass.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 89 av 15. november 2002 som omhandler samme tema. Der fremgår det at Sosial- og helsedirektoratet har fått i oppdrag å utrede helsetilbudet til voldtekts utsatte. Utredningen går ut på å kartlegge og vurdere både organisering og finansiering av eksisterende voldtektsmottak i Norge. Kartleggingen vil bl.a. ha fokus på følgende:

- Hvilke behandlingstilbud som er etablert til voldtatte i den enkelte kommune
- Hvorvidt det er etablert faste rutiner for håndtering av voldtekts saker
- Tilgjengelighet
- Oppfølgingstilbud - psykososiale støttetjenester og henvisning til psykisk helsevern
- Finansiering
- Organisering
- Forankring
- Fordeler og ulemper ved å være organisert som eget voldtektsmottak ved kommunal legevakt, legevakt ved sykehus, avdeling ved fylkessykehus eller regionsykehus.

Kartleggingen vil resultere i en oversikt over hvilke deler av landet som har, eller ikke har, voldtektsmottak og hvordan disse finansieres. Kartleggingen vil også kunne gi resultater vedrørende fremtidig finansiering av tilbudet til voldtekts utsatte. På bakgrunn av resultatene av kartleggingen vil Sosial- og helsedirektoratet legge frem forslag om organisering, finansiering og innhold i tjenestetilbudet ved voldtektsmottakene i landet som Helsedepartementet så vil ta stilling til. Bakgrunnen for denne utredningen er bl.a. at vi i dag ikke har en samlet fremstilling eller oversikt over tilbudet til voldtekts utsatte.

I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 89 av 15. november 2002 viste jeg til at kartleggingen vil foregå i samarbeid med Kvinnevoldutvalget. Sosial- og helsedirektoratet har opplyst at det vurderes å gjennomføre kartleggingen av voldtektsmottak/kommunal helsetjeneste til voldtatte i tillegg til det arbeidet som gjøres av Kvinnevoldutvalget. Dette gjøres for å sikre at man får frem den informasjon som er nødvendig for å komme med anbefalinger vedrørende organisering og finansiering av voldtektsmottak i Norge.

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til manglende voldtektsmottak i Vestfold. Et eget prosjekt finansieres i Vestfold, forankret hos fylkeslegen over Helsedepartementets budsjett, med tilbud til bl.a. voldtatte. Prosjektet går over tre år og skal resultere i forslag til modeller for mottak. Tiltaket er et samarbeidsprosjekt med Justisdepartementet, og er en del av handlingsplanen Vold mot kvinner.

Jeg vil understreke at Helsedepartementet anser at tilbud til voldtatte, enten det er ved et voldtektsmottak eller annen ordning ved legevakt eller sykehusavdeling, er å betrakte som nødvendig helsetjeneste. Voldtekts utsatte har rett på nødvendig helsehjelp, uten at dette nødvendigvis tilbys ved et eget voldtektsmottak.

Stortingsrepresentant Thorkildsen spør om jeg vurderer å sette i gang strakstiltak i forhold til kommuner med økonomiske vansker. Tilskuddene som bevilges til spesialisthelsetjenesten og til kommunene forutsettes å dekke tilbudene om nødvendig helsehjelp, enten det er organisert som voldtektsmottak eller i den ordinære helsetjenesten. På bakgrunn av utredningen av tilbudet til voldtekts utsatte, vil det bli vurdert tiltak som sikrer at voldtekts ofre har et likeverdig tilbud over hele landet.

SPØRSMÅL NR. 125**Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga****Besvart 2. desember 2002 av utenriksminister Jan Petersen****Spørsmål:**

«Stortingets langsiktige mål er et internasjonalt forbud mot klasebomber. På kort sikt er det mulig å arbeide for reguleringer på feltet. Det avholdes viktige møter om klasebomber og andre eksplosive krigsetterlatenskaper i desember. Gjennom en aktiv pådriverrolle på møtene vil Regjeringen kunne følge opp Stortingets pålegg så langt det er mulig i dagens internasjonale situasjon.

Hvilke mål har Regjeringen for møtene, og hvilke instruksjoner har Norges representanter?»

BEGRUNNELSE:

Den andre revisjonskonferanse for konvensjonen om konvensjonelle våpen ble holdt i desember 2001. Et viktig resultat av konferansen var at det ble nedsatt en ekspertgruppe til å se nærmere på temaet eksplosive krigsetterlatenskaper (Explosive Remnants of War - ERW) som ueksploderte klasebomber, granater og raketter. Alle land som er parter til denne konvensjonen er representert i ekspertgruppen, inkludert Norge.

Ekspertgruppen skal ha sitt tredje og siste møte 2.-10. desember. Der skal det besluttes hvorvidt statene skal fortsette forhandlingen om et nytt "instrument" for å regulere bruken av klasebomber og andre krigsetterlatenskaper. Gruppens anbefalinger vil så bli tatt stilling til på et statspartsmøte 12.-13. desember.

Møtene gir Regjeringen mulighet til å bidra til et sterkt og omfattende mandat for forhandlinger i 2003. Senterpartiet anser dette som en logisk oppfølging av Stortingets vedtak om at Norge skal arbeide for et internasjonalt forbud mot klasebomber.

Senterpartiet har registrert at Den internasjonale Røde Kors-komiteen har lagt fram forslag som bl.a. innebærer:

- 1) Et ansvar for de som bruker klasebomber til å rydde opp eller sikre opprydding.
- 2) Et forbud mot bruk av klasebomber mot militære mål lokalisert i konsentrasjoner av sivile.

Senterpartiet støtter Den internasjonale Røde Kors-komiteens tilnærming og mener dette vil være viktige skritt på veien til det endelige målet om et internasjonalt forbud mot klasebomber. Vi oppfordrer Regjeringen til å arbeide for minst like ambisiøse mål.

Svar:

Spørsmålet viser til det arbeidet som foregår i Genève for å fremforhandle en ny protokoll til Konvensjonen om inhumane våpen (CCW) om såkalte eksplosive krigsetterlatenskaper, *Explosive Remnants of War* (ERW). Partene til konvensjonen møtes til statspartsmøte 12.-13. desember i år. Fra norsk side vil vi arbeide for at møtet vedtar et sterkt og omfattende mandat for videre forhandlinger om en juridisk bindende protokoll for ERW.

Ekspertdrøftelsene hittil i år har foreløpig munnet ut i et førsteutkast til forhandlingsmandat for det videre arbeid.

Mandatutkastet legger opp til en videre forhandlingsprosess i 2003 om et bindende instrument for ERW om tiltak som trer i kraft etter en konflikt er løst. Tiltakene baseres på en bred definisjon av ERW som dekker de fleste relevante ammunisjonstyper, inkludert klasebomber og etterlatt ammunisjon. De videre forhandlinger vil bl.a. omfatte spørsmålet om ryddeansvar, assistanse og samarbeid samt rammer for konsultasjoner mellom statspartene.

Det legges også opp til at det skal forhandles videre om preventive tiltak med sikte på å bedre påliteligheten på de ammunisjonstyper som faller innenfor ERW-definisjonen. Dette vil også inkludere frivillige retningslinjer for produksjon, kvalitetskontroll, håndtering og lagring. Informasjonsutveksling samt assistanse og samarbeid er også viktige elementer.

Arbeidet så langt under ekspertdrøftelsene peker i retning av omfattende oppslutning om denne forhandlingsplattformen. Det er vi tilfreds med.

Under det siste møtet i ekspertgruppen, som finner sted i forkant av statspartsmøtet, vil vi fra norsk side gi en generell støtte til formannens utkast til forhandlingsmandat samtidig som vi også vil søke å utvide mandatutkastet på områder Regjeringen anser som viktige. Vi deler Den internasjonale Røde Kors-komiteens hovedmålsettinger for de forestående forhandlingene.

Under tilsynskonferansen til CCW i desember i fjor bidro Norge aktivt til at ekspertgruppens mandat skulle være bredt nok til å danne grunnlag for diskusjoner også om restriksjoner på bruk av klasebomber. Diskusjonene under dette punktet har i første rekke dreiet seg om forbud om bruk mot militære mål lokalisert i konsentrasjoner av sivile. Norge vil fortsette arbeidet med å forsøke å bringe forhandlinger om slike restriksjoner inn i mandatet.

SPØRSMÅL NR. 126**Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 3. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold****Spørsmål:**

«I brev av 15. juli 2002 fra SFT til Forsvarets bygningstjeneste angående forurensende utslipp fra Regionfelt Østlandet, slår SFT fast at Forsvaret ikke har noen garanti for at utslippstillatelser etter forurensningsloven § 11 vil bli gitt. Konsekvensen av utbygging før tillatelser er gitt kan bli at feltet ikke kan brukes eller må ombygges før det tas i bruk.

Kan statsråden garantere at Regjeringen ikke vil bruke sin instruksjonsmyndighet for å instruere SFT om utfallet av saken?»

BEGRUNNELSE:

SFT framholder i brevet at selv om byggetillatelse er gitt etter plan- og bygningsloven, vil det ikke ha noen påvirkning på de miljøkrav som blir satt til tiltaket etter forurensningsloven § 16 eller de utslippskrav som blir satt etter § 11. De varsler at en ved å starte bygging før tillatelser etter forurensningsloven er gitt, kan medføre at infrastruktur som er bygget og etablert ikke kan benyttes som planlagt.

Tiltaket er sterkt omstridt og er et meget stort naturinngrep med stort forurensningspotensial. Stortingets flertall la vekt på at de negative konsekvensene skulle reduseres gjennom detaljplanlegging, avbøtende tiltak og oppfølgende undersøkelser. Utbygging startes nå før forurensningsmyndighetene har fått søknad om eller gitt tillatelser til utslipp og støy. Befolkningen har nå ingen garanti for at Regjeringen følger opp løftene og gjennomfører utbyggingen etter de grensene forurensningsmyndighetene setter. Regjeringen legger ikke opp til ordinær saksbehandling, og det kan se ut som om statsråden mener at forurensningsloven ikke skal gjelde for Forsvaret som for andre. På tross av advarslene fra SFT lar statsråden utbyggingen fortsette. Regjeringen ved departementet har instruksjonsmyndighet over SFT.

Svar:

Stortinget har pålagt Regjeringen å sørge for at Regionfelt Østlandet er klar til bruk i 2005. Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001) fremholder forsvarskomiteen i Innst. S. nr. 342 (2000-2001), side 52, at det vil være "kritisk avgjørende at Regionfelt Østlandet utvikles i tråd med Stortingets forutsetninger og at tidsplanen holdes".

Det ligger ingenting i de undersøkelsene som har vært gjort og den utvikling av prosjektet som har vært til nå, som skulle tilsi at det finnes grunnlag for å

stoppe prosjektet i påvente av endelig konsesjon for driften av den militære virksomhet i feltet. Tvert imot tyder nye undersøkelser på at konsekvensene for miljøet er mindre enn de man la til grunn da Stortinget vedtok å etablere Regionfelt Østlandet. Dette underbygges også av konklusjonene i NIVA-rapporten "Konsekvensutredning for tema: Vann og grunn, inklusive dyreliv i vann", som ble fremlagt 27. november 2001.

Åmot kommune gav tillatelse til å starte opp anleggsvirksomheten, benevnt som byggetrinn 1 (perioden 2002-2003) den 31. oktober i år.

Det er viktig å skille mellom den aktivitet som knytter seg til anleggsvirksomheten (omfang utover byggetrinn 1) som i hovedsak skjer i perioden 2002 til 2005, og den militære aktivitet som skal skje i feltet fra 2005. Miljømyndighetene må gi samtykke til eventuell anleggsvirksomhet som skal skje før konsesjonsbehandling er avsluttet. Når det gjelder den militære aktiviteten fra 2005 er det SFT som skal gi tillatelse, og søknad om konsesjon for drift planlegges fremsendt ved årsskiftet 2002/2003. En eventuell klage vil bli behandlet av Miljøverndepartementet. Det kan således ikke på det nåværende tidspunkt spekuleres i hvilke konsesjonsvilkår som vil bli gitt for Regionfelt Østlandet.

Når det gjelder spørsmålet om Regjeringens bruk av instruksjonsmyndigheten, vises det til at Miljøverndepartementet er overordnet myndighet for SFT i saker som behandles etter forurensningsloven. Miljøverndepartementet kan instruere sine underordnede etater, men Miljøverndepartementet har gitt uttrykk for at man normalt ikke gir instruksjoner om avgjørelse i enkeltsaker. For Regionfelt Østlandet er det lagt opp til vanlig behandling etter forurensningsloven, noe som innebærer at SFT treffer sin avgjørelse etter en nærmere avveining av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

En forutsetning for oppstarten av anleggsvirksomheten før konsesjonen er gitt er at utbyggingstiltaket og investeringene ikke vil kunne legge avgjørende føringer på den senere vurderingen etter forurensningsloven § 11. I brev av 12. juli i år til Åmot kommune har SFT samtykket i byggestart i en del av feltet hvor miljømessige konsekvenser for omgivelsene vurderes som små. Enhver utbygging skjer imidlertid på tiltakshavers egen risiko uten garanti for at utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 vil bli gitt.

Denne problemstillingen har for øvrig tidligere vært kommentert av statsråd Børge Brende ved oppfølgende spørsmål fra representanten Ola D. Gløtvold i forbindelse med spørsmål nr. 27 i spørretimen onsdag 24. april 2002.

I tillegg vil jeg påpeke at Forsvaret selv har et klart miljøfokus under planleggingen, etablering og drift av Regionfelt Østlandet. Det brukes store ressurser på å forebygge forurensning til vann og grunn og redusere støyulempene. Det etableres også et eget miljøovervåkingsprogram (MOP) som vil overvåke miljøsituasjonen i feltet. Dette gjøres for å måle om virksomheten holdes innenfor de vilkår som blir satt

i planer og tillatelser. Planen beskriver også de tiltak som iverksettes ved avvik.

Etableringen av Regionfelt Østlandet (RØ) er et sentralt virkemiddel i norsk sikkerhets- og utenrikspolitikk, for å sikre at Regjeringen til enhver tid har til rådighet relevante militære avdelinger med hurtig reaksjonsevne. Parallelt stilles det krav til Norge om å bidra med enheter til NATOs samlede styrker. Disse må ha høy treningsstandard og hurtig reaksjonstid. Norske hærstyrker må kunne løse de mest krevende oppdrag både nasjonalt og internasjonalt. Det vil kun være Regionfelt Østlandet som fullt ut dekker et slikt øvingsbehov.

SPØRSMÅL NR. 127

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren vi kan leve med å ha en lensmann som mener, og aktivt argumenterer for, at kvinner som utsettes for vold i hjemmet og kvinner som utsettes for voldtekt i mange sammenhenger kan skylde seg selv?»

BEGRUNNELSE:

Nok en gang viser lensmannen i Laksevåg, Harald Andersen, manglende gangsyn når det gjelder voldtektssofres situasjon. I novemberutgaven av Det Nye kommer det fram at Andersen mener mange voldtekts ofre har seg selv å takke for at de ble voldtatt. SV mener at dette er meget alvorlig, og bør få følger for lensmannen. Justisministeren bør markere klart og tydelig at slike holdninger absolutt ikke hører hjemme i politiet. Justisministeren har gjentatte ganger vært på banen for å støtte opp om voldtekts ofre i Norge, og har gang på gang påpekt viktigheten av at voldtekter blir anmeldt, at voldtekts ofre får hjelp, at gammeldage holdninger til kvinners oppførsel er uakseptable, og at de er særlig uakseptable innen politi- og rettsvesen. Det er alvorlig når disse signalene ikke oppfattes av ledere i politiet.

SV mener lensmannen i Laksevåg sine holdninger, både i voldtekts- og hjemmevoldssaker, viser at han er uegnet som lensmann. SV mener at dersom volds- og voldtekts ofre skal oppleve politiet som en samarbeidspartner, et sted å få hjelp og støtte i fram-

tiden, må det markeres meget sterkt at holdninger som kan bidra til det motsatte ikke aksepteres. Lensmannen i Laksevåg bør således fjernes fra sin stilling, da han tydeligvis ikke har forstått konsekvensene av sine uttalelser. Ut fra det man har kunnet lese i mediene, er det ingen ting som tyder på at han vil endre holdninger i framtiden, heller.

Svar:

Flere av lensmann Harald Andersens uttalelser til bladet Det Nye er uheldige, og de står i direkte motstrid med både policy og utarbeidede retningslinjer for politiets behandling og holdning til voldsutsatte kvinner. Politiet har den senere tid nedlagt betydelig arbeid i å tilnærme seg problemstillinger rundt voldsutsatte på riktig måte for nettopp å understreke at voldsovergrep er straffbare handlinger der volds- overgriperne er de skyldige, og ikke ofrene. Det er bl.a. utarbeidet en håndbok for politiets behandling av slike saker, og nettopp dette forholdet er grunnleggende for alle sider av politiets opptreden, både når det gjelder forebyggende arbeid til hjelp for ofrene, håndtering av anmeldelser, og ikke minst ivaretagelse av ofrene.

Politimesteren i Hordaland har tatt uttalelsene opp med lensmann Harald Andersen og gjort det klart at slike uttalelser ikke er akseptable. Lensmannen har ifølge politimesteren selv gått ut i lokalpressen og gitt uttrykk for at han ikke mener at volds ofre er medskyldige i det de blir utsatt for, og at han ikke

har ment å gi uttrykk for negative holdninger overfor voldsofre. Lensmannen har også overfor politimesteren gitt uttrykk for det samme. Politimesteren i Hordaland opplyser i den forbindelse at lensmann Andersen nedlegger et betydelig arbeid i å forebygge voldsovergrep både i hjemmet og i det offentlige rom, og at hans omsorg for voldsofre er høyt verdsatt av mange voldsutsatte kvinner. Dette unnskylder imidlertid ikke hans uttalelse.

Det er ikke tvilsomt at lensmannens uttalelser, uansett hva han mente å gi uttrykk for, skaper et galt

inntrykk av politiets holdninger og behandling av voldsofre. Dette beklager både jeg og politiet. Lensmannen er da også foreholdt at dette ikke er akseptabelt.

Når det gjelder lensmannens ansettelsesforhold er dette en sak som hører inn under politimesteren i Hordaland og som jeg derfor ikke kan kommentere nærmere. Jeg er imidlertid trygg på at politiledelsen gjør sitt beste for å unngå fremtidige uttalelser av denne art.

SPØRSMÅL NR. 128

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 29. november 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen våren 2002, Innst. S. nr. 264 (2001-2002), bad Stortinget Regjeringen komme tilbake med en egen sak om Statkraft SF før en eventuell omdannelse til AS ble vurdert.

Kan nærings- og handelsministeren forsikre Stortinget om at arbeidet med børsnotering og salg/fusjon av Statkraft SF er stilt i bero i påvente av stortingsbehandlingen av saken, og at selskapets styre ikke arbeider videre med privatiseringsplaner men forholder seg til Stortingets beslutning?»

BEGRUNNELSE:

Vi ser i dag en urovekkende konsentrasjon i europeisk kraftforsyning. Det er god grunn til å frykte oligopol lignende tilstander på kraftmarkedet i Europa. Det vil i et slikt perspektiv være særdeles viktig å opprettholde Statkraft som heleid statlig selskap som motvekt mot mulige implisitte monopoler som også vil operere i det norske kraftmarkedet. Ved en eventuell børsnotering og salg/fusjon av Statkraft SF vil muligheten forsvinne. Salg eller fusjon vil også bety en overdragelse av samfunnets verdier til flernasjonale selskaper, og kontrollen med norske naturressurser vil på lang sikt forsvinne ut av landet.

Svar:

Regjeringen la frem sitt syn på videre utvikling for Statkraft SF i St.meld. nr. 22 Et mindre og bedre statlig eierskap. Der het det blant annet:

"Strukturutviklingen i kraftnæringen gjør det over tid naturlig å vurdere behovet for industrielle partnere for Statkraft. I tillegg kan Statkraft se behov for ytterligere egenkapital som ledd i fortsatt utvikling av selskapet. Regjeringen legger til grunn at Statkraft fortsatt skal kunne videreutvikles som en sterk aktør i kraftnæringen i Norden, men at staten i utgangspunktet ikke skal bidra med mer kapital. Det vil bli tatt initiativ til å omdanne selskapet til aksjeselskap. Regjeringen vil være åpen for industrielle løsninger der Statkraft inngår, og der staten ikke lenger vil være eeneier."

Regjeringen har fremmet forslag om å endre statsforetaksloven, jf. Ot.prp. nr. 13 (2002-2003). Forslaget innebærer i korthet at staten ikke skal være ansvarlig for nye forpliktelser som statsforetakene påtar seg fra lovens ikrafttredelsestidspunkt. For lån og forpliktelser etablert før ikrafttredelse av en lovendring har Regjeringen lagt opp til at statsgarantien opprettholdes. Gjennom innføringen av en garanti-premie ble den indirekte statsstøtten som Statkraft mottar gjennom statsgarantien knyttet til disse lånene, nøytralisert, jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002) og St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Endringene i statsforetaksloven gjør at Statkraft nå vil ha betingelser som er svært nær det som gjelder for statsaksjeselskaper. Det er etter min vurdering hensiktsmessig at selskapet får en organisasjonsform som svarer til dette, ikke minst fordi aksjeselskap er en organisasjonsform som er vel kjent i markedet og hos Statkrafts kontraktsmotparter. Jeg er av den oppfatning at en omdannelse av Statkraft SF til statsaksjeselskap etter dette vil styrke selskapet og gjøre det mer konkurransedyktig. Statsaksjeselskap er for øv-

rig en organisasjonsform som er vel kjent fra flere statlige foretak.

Jeg planlegger å legge frem en proposisjon om omdanning av Statkraft til et statseid aksjeselskap i vårsesjonen 2003. Den planlagte omdannelsen av Statkraft til statsaksjeselskap vil ivareta de forpliktelser som er inngått i henhold til industrikontraktene. Betydningen av industrikontraktene vil bli nærmere drøftet i omdannelsesproposisjonen. I proposisjonen vil også de endringer Regjeringen foreslår i industrikonsesjonsloven med hensyn til hjemfallsrett bli vur-

dert når det gjelder konsekvenser for Statkraft. Stortinget vil således få et bredt grunnlag for å behandle en endring i Statkrafts organisasjonsform.

Jeg legger til grunn at alle styrever i selskaper der Nærings- og handelsdepartementet forvalter betydelige eierinteresser, som del av en aktsom forvaltning, holder seg orientert om utviklingen i sine markeder og vurderer selskapets utvikling og eventuelle tiltak i lys av dette. Vi har fra departementets side ikke igangsatt en prosess med sikte på børsnotering eller salg av Statkraft.

SPØRSMÅL NR. 129

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 3. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å oppfylle Stortingets intensjon om at MTB-ene skal være operative i nordområdene med Olavsvern som base?»

Vedlegg til spørsmål:

Utdrag fra Bladet Tromsø 23. oktober 2002, side 14.

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 232 (2001-2002) skriver komiteens flertall: "det er viktig å sikre en god, fleksibel og kostnadseffektiv løsning for hvor MTB-ene skal være stasjonert mht. driftsutgifter. Stasjoneringen må imidlertid ikke redusere tilstedeværelsen i nord. Den sjømilitære tilstedeværelsen i nord bør vurderes økt." Sjefen for Kysteskadren, flaggkommandør Trond Grytting, tviler på økt tilstedeværelse i Nord-Norge, så lenge budsjettet ikke samsvarer med målsettingene. Det vises forøvrig til vedlagte avisartikkel i Bladet Tromsø av 23. oktober 2002.

Svar:

Spørsmålet retter seg konkret mot MTB-våpenet og tilstedeværelse i nordområdene. Det er imidlertid viktig å se spørsmålet om sjømilitær tilstedeværelse i nordområdene i en helhetlig sammenheng.

Det er en vesentlig forutsetning for Sjøforsvarets fremtidige drift, på lik linje med resten av Forsvaret, at vi lykkes med omstillingen slik at ressurser kan fri-

gjøres til operativ virksomhet. Virksomheten må rasjonaliseres og tilpasses fremtidige oppgaver. MTB-våpenet skal iht. Stortingets intensjoner, jf. Innst. S. nr. 232 (2001-2002), sikres en mest mulig rasjonell drift nettopp med dette formål. Både innstillingen og mitt iverksettelsesbrev til forsvarssjefen forutsetter at Hauk-klassen MTB-er skal driftes på den mest kostnadseffektive måte. Som et ledd i denne prosessen vil Olavsvern i henhold til Stortingets vedtak bli nedlagt som orlogsstasjon og videreført som base under Haakonssvern orlogsstasjon. Jeg vil for øvrig nøye vurdere organiseringen av Olavsvern med sikte på at basen også i fremtiden vil være i stand til å gi fullgod understøttelse til de operative behov for norske og allierte sjøstridskrefter ved operasjoner i nordområdene. MTB-ene vil fortsatt være operative i nordområdene med Olavsvern som base under Haakonssvern orlogsstasjon.

Det er en klar målsetting å øke kapasiteten til sjømilitær tilstedeværelse i nordområdene. Innføringen av KV "Svalbard" har allerede medført en betydelig kapasitetsøkning for operasjoner i arktiske farvann. Anskaffelse av nye fregatter fra 2005 og nye MTB-er av Skjold-klassen vil også bidra vesentlig til å øke kapasiteten til tilstedeværelse i nordområdene. Det samme gjør etablering av Kystjegerkommandoen på Trondenes ved Harstad. Jeg mener derfor Stortingets intensjoner om minst like god tilstedeværelse i nord i årene fremover er godt ivarettatt.

Disponering av fartøyer vil imidlertid alltid være en funksjon av prioriteringer opp mot nasjonale og internasjonale oppgaver. Som eksempel har vi i løpet av det siste året operert fregatter og undervannsbåt i

så vel NATOs atlantehavsflåte (STANAVFORLANT) som i middelhavsflåten (STANAVFORMED). I tillegg har KNM "Skjold" operert i USA og minejaktfartøyer har operert i Østersjøen. Disse avdelingene ville kunne blitt deployert til nordområdene i stedet dersom det var behov for dette.

Det mest vesentlige i mine øyne er å fokusere på

kapasiteten til å operere fartøyer og avdelinger der, og når det er nødvendig. Samtidig er det helt klart at vi prioriterer tilstedeværelse i nord. Den omstilling vi nå er i ferd med å gjennomføre og de vesentlige investeringsøkninger som går til Sjøforsvaret, er meget viktige og nødvendige bidrag til dette.

SPØRSMÅL NR. 130

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 4. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Med bakgrunn i den svært anstrengte økonomiske situasjonen til Dissimilis i inneværende år, vil jeg spørre om statsråden ser noen mulighet til å sikre finansieringen av driften av Dissimilis, slik at de unngår at driften reduseres, eventuelt avvikles?»

BEGRUNNELSE:

Dissimilis gjør som kjent et formidabelt arbeid for å gi de psykisk utviklingshemmede et ansikt utad, og en god livskvalitet innad. Dissimilis har spart fylker og kommuner store beløp ved å gi barn, unge og voksne psykisk utviklingshemmede en meningsfylt fritid. Det er derfor svært trist hvis det pga. manglende forventede inntekter skulle vise seg at det ikke lenger er drivverdig for disse.

Dissimilis har hatt en sponsoravtale med Anfi del Mar på 250 000 kr i året. Anfi del Mar er å kjøpt opp av tyske investorer, som gjør at denne sponsoravtalen ikke lenger gjelder. Dissimilis hadde i tillegg en spilleautomat ved en Hydrostasjon som tjente inn 300 000 kr årlig, men denne automaten er nå overtatt av Røde Kors fordi Hydro har inngått en landsdekkende avtale med Røde Kors.

Når man vet hvilket enormt arbeid et fåtall personer gjør for å bedre livskvaliteten til de psykisk utviklingshemmede, og ikke minst hva man sparer av offentlige midler ved at man reduserer kommunenes bruk av støttekontakter, ansatte i bofellesskap osv., tror jeg man samfunnsøkonomisk får langt mer igjen ved å sikre driften av Dissimilis.

Svar:

Dissimilis gjør en viktig innsats for psykisk utviklingshemmede. Staten viser sin anerkjennelse gjennom en samlet årlig støtte på ca. 1 mill. kr for 2002. Av dette er 370 000 kr dekket over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 78 Ymse faste tiltak under Kultur- og kirkedepartementets budsjett.

Jeg forstår at bortfall av inntekter fra andre kilder skaper vansker for Dissimilis. Men det er ikke mulig for Kultur- og kirkedepartementet å kompensere for dette fullt ut. For å hjelpe organisasjonen noe i inneværende år, har departementet økt tilskuddet med 50 000 kr til totalt 420 000 kr for 2002. Når det gjelder 2003, viser jeg til budsjettforliket mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet som sikrer Dissimilis en økning i tilskuddet fra staten på 0,5 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 131**Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Per Ove Width****Besvart 3. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm****Spørsmål:**

«Statens vegvesen i Vestfold frykter at utbyggingen av ny E18 fra Kopstad til Gulli i Tønsberg utsettes tre-fire år. Nye forslag fra Vegdirektoratet går ut på at statlige bevilgninger tiltenkt Vestfold kan bli omdisponert, i strid med forutsetningene i Nasjonal transportplan 2002-2011, til utbygging av ny E18 i Drammen.

Vil statsråden gripe inn og forhindre at utbyggingen av E18 gjennom Vestfold ikke blir ytterligere forsinket?»

Svar:

I St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 er det åpnet for anleggstart på E18 Kopstad-Gulli og E18 Langåker-Bommestad mot slutten av perioden 2002-2005, og fullføring i perioden 2006-2011. Forutsetningen er at det blir tilslutning til et akseptabelt bompengeprogger for begge prosjektene. I Buskerud er bygging av ny motorvegbru i Drammen forutsatt gjennomført i perioden 2002-2005, mens den videre utbyggingen på strekningen Frydenhaug-Eik er foreslått gjennomført i siste del av tiårsperioden 2002-2011. I Vegdirektoratets handlingsprogram for perioden 2002-2011 er åpningstidspunktet for motorvegbrua i Drammen pga. kostnadsøkninger forskjøvet til 2006. For øvrig er prioriteringene i Nasjonal transportplan fulgt opp.

I Nasjonal transportplan er det foreslått 50 mill. 2002-kr i statlige midler til E18 Kopstad-Gulli i perioden 2002-2005 og 450 mill. kr i perioden 2006-2011 (tilsvarende 40 pst. statlig andel). I sitt foreløpige forslag til investeringsprogram for 2004-2005 har

Vegdirektoratet ikke foreslått statlige midler til prosjektet, men lagt til grunn anleggstart ved hjelp av bompengemidler. I direktoratets forslag er det ikke foreslått økte rammer til E18 i Drammen i forhold til det som ligger inne i handlingsprogrammet for perioden 2002-2005. Jeg vil understreke at dette er *Vegdirektoratets* foreløpige forslag - Regjeringens rammer og prioriteringer for årene 2004 og 2005 vil framgå av de årlige budsjetter. For perioden 2006-2015 har Vegdirektoratet utarbeidet økonomiske planrammer for det lokale arbeidet. På grunnlag av de lokale prioriteringene, innenfor tildelte planrammer og marginalvurderinger ved eventuelle økte eller reduserte rammer, vil Vegdirektoratet utarbeide etasens endelige forslag til prioriteringer i perioden 2006-2015. Disse vil igjen danne grunnlag for Samferdselsdepartementets forslag til Nasjonal transportplan for perioden. Denne vil bli lagt fram for Stortinget våren 2004.

Det medfører derfor *ikke* riktighet at Vegdirektoratet har gått inn for å omprioritere statlige midler fra E18 Kopstad-Gulli til E18 i Drammen. Den endelige prioriteringen av E18 Kopstad-Gulli i forhold til andre prosjekter vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med fremleggelsen av forslag til bompengefinansiering av prosjektet og i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan 2006-2015. Samferdselsdepartementet tar sikte på å legge fram et forslag til bompengefinansiering av E18 Kopstad-Gulli i løpet av 2003. Jeg ser derfor ingen grunn for å gripe inn i det arbeidet som nå foregår i Statens vegvesen.

SPØRSMÅL NR. 132**Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen****Besvart 4. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

«Når og på hvilken måte vil Justisdepartementet følge opp de nye varetektsreglene om isolasjon, og hvorfor er dette ikke blitt gjort tidligere?»

BEGRUNNELSE:

Innst. O. nr. 69 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 66 (2001-2002) om hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv. fikk nylig tilslutning i Stortinget. Da ble bl.a. reglene om isolasjon i forbindelse med varetektsfengsling endret slik at Norge ikke lenger skulle bryte Den europeiske menneskerettighetskonvensjonens bestemmelser om tortur. I Aftenposten 25. november i år er det en artikkel med overskrift "Fanger isoleres fortsatt ulovlig i norske fengsler". Av artikkelen går det fram at ekspedisjonssjef i Justisdepartementets kriminalomsorgsavdeling Erik Lund-Isaksen beklager at den nye lovreformen ikke er blitt fulgt opp. SV mener dette er svært uheldig, fordi full isolasjon kan ha store helsemessige konsekvenser for de innsatte. I tillegg stiller bruken av dette virkemiddelet Norge i et meget dårlig lys internasjonalt. SV mener det er på tide å stille seg det grunnleggende spørsmål om det i det hele tatt er nødvendig å isolere innsatte totalt, eller om det er på tide å endre lovverket slik at full isolasjon ikke lenger skal være tillatt. Dette ville både bringe norsk lov et skritt lenger i retning av å tilfredsstille internasjonale menneskerettighetskrav, og samtidig være en garanti for at eventuelle uklarheter og ulikheter mht. praksis ryddes av veien. SV mener uansett det er merkelig at Regjeringen ikke synes å ha gjort mer for å sikre varetektsinnsattes rettigheter etter lovendringen som ble vedtatt av Stortinget, og ber om en avklaring av hva som hittil er blitt gjort, hvor raskt det vil skje endringer, samt hvilke konkrete skritt som vil tas for å sikre at lovverket overholdes.

Svar:

Endringene i straffeprosessloven om varetekt i isolasjon er et ledd i arbeidet med å bote på de krittikverdige forhold som ble avdekket gjennom rapporter fra Europarådets torturovervåkningskomité (CTP) på 1990-tallet.

Lovendringene trådte i kraft med virkning fra 1. oktober 2002. Arbeidet med å tilrettelegge for mindre bruk av restriksjoner og særlig mindre bruk av isolasjon i varetektstiden har imidlertid allerede på-

gått i lang tid.

På grunnlag av rapportene fra CTP utarbeidet fengselsstyret i 1997 et rundskriv om behandlingen av varetektsinnsatte, herunder om særlige tiltak for varetektsinnsatte ilagt restriksjoner. Blant annet ble fengslene pålagt å etablere rutiner for å sikre kommunikasjon med politiet i tilfeller hvor fengselsansatte så at det var nødvendig med opphevelse eller lempning av restriksjonene. Rundskrivet inneholdt dessuten en liste over tiltak som kunne settes i verk uten å komme i konflikt med begrensningene i fengslingskjennelsen og som hadde som formål å begrense skadevirkningene av isolasjon.

Lov om gjennomføring av straff trådte i kraft med virkning fra 1. mars 2002. Ifølge lovens § 46 annet ledd, jf. § 2 skal kriminalomsorgen prioritere tiltak for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon i varetektstiden. Rundskrivet av 1997 er videreført ved omfattende retningslinjer om behandlingen av varetektsinnsatte slik at skadelige følger av isolasjon kan forebygges.

Endringene i straffeprosessloven innebærer at det er retten som beslutter graden av eventuell isolasjon, enten hel eller delvis isolasjon. I tillegg kan retten beslutte brev- og besøksforbud.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har orientert samtlige kriminalomsorgsregioner og fengsler om de nye lovbestemmelsene. Selv om det i presseoppslag vises til enkeltstående krittikkverdige forhold, tyder de opplysninger som hittil foreligger på at bestemmelsene følges opp i samsvar med lovgivers intensjon. Fengslene synes å strekke seg langt for å tilrettelegge for fellesskap med andre innsatte innenfor de rammer som fengslingskjennelsen fastsetter. Problemer med å avvikle begrenset fellesskap kan imidlertid oppstå i enkelte mindre fengsler av praktiske årsaker fordi det er vanskelig å gjennomføre begrenset fellesskap når det er få innsatte og liten plass. I slike tilfeller kan det være aktuelt å overføre vedkommende til et annet fengsel hvor fellesskap kan gjennomføres.

Norske myndigheter tar forholdet til menneskerettighetene svært alvorlig og faren for skadevirkninger tilsier at isolasjon i forbindelse med varetekt må begrenses så mye som mulig. På den annen side er varetektsfengsling et helt nødvendig virkemiddel i forbindelse med politiets etterforskning av alvorlige straffbare handlinger.

Utviklingen når det gjelder bruk av varetekt vil bli fulgt nøye i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 133**Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie****Besvart 3. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«I statsbudsjettet for 2003 har Regjeringen foreslått å sette av 13 mill. kr til et nytt reseptbasert legemiddelregister under Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Vil helseministeren vurdere å lokalisere dette i tilknytning til det eksisterende miljøet i Stavanger?»

BEGRUNNELSE:

Komiteen har gjennom høringer fått opplyst at RF Rogalandsforskning i samarbeid med Norges Apotekerforening, Den norske lægeforening, Den norske tannlegeforening og Den norske veterinærforening har innledet et samarbeid om etablering og anvendelse av et legemiddelregister ved Rogalandsforskning. Komiteen har dessuten fått informasjon om at to sentrale grunnlagsdokumenter som er lagt til grunn for planene for det sentrale legemiddelregisteret, er utarbeidet gjennom dette samarbeidet og i hovedsak finansiert av departementet.

Dette innebærer at det er etablert et faglig samarbeid og IT-basert verktøy for et slikt register, som en del av forberedelsene til etableringen av dette registeret. Gjennom høringene gav dette miljøet uttrykk for at de ikke hadde noe imot at de ble underlagt Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Svar:

Helseregisterloven skiller mellom funksjonene *databehandler* og *databehandlingsansvarlig*. Sistnevnte er i lovens § 2 definert som "den som bestemmer formålet med behandlingen av helseopplysningene og hvilke hjelpemidler som skal brukes, hvis ikke databehandlingsansvaret er særskilt angitt i loven eller i forskrift i medhold av loven". Databehandlingsansvarlig pålegges i loven en rekke plikter i forbindelse med behandlingen av opplysningene, og må til enhver tid påse at helseregisterloven følges. Databehandlingsansvarlig har også ansvaret for behandlingen av opplysningene. Imidlertid kan den praktiske databehandlingen delegeres til en databehandler, som loven definerer som "den som behandler helseopplysninger på vegne av den databehandlingsansvarlige". Ved slik delegasjon vil ansvaret for at hel-

seregisterlovens krav følges, likevel ligge hos den databehandlingsansvarlige.

Nasjonalt folkehelseinstitutt er databehandlingsansvarlig for flere helseregistre, og fremstår som et naturlig valg som databehandlingsansvarlig også for legemiddelregisteret, jf. omtalen under kap. 0707 i forslaget til statsbudsjett. Gjennom funksjonen som databehandlingsansvarlig er Nasjonalt folkehelseinstitutt tillagt utviklings- og etableringsarbeidet for legemiddelregisteret, som blir landets første *pseudonyme* helseregister. Etter min vurdering er det av vesentlig betydning for en implementering i tråd med tidsplanen at Folkehelseinstituttet har det fulle og hele ansvaret for utviklings- og etableringsfasen. Dette arbeidet skal legges til rette for driftsfasen og den senere utnyttelsen av registeret, og skal sikre at det velges løsninger som på best mulig måte ivaretar personvernet for pasienter og forskrivere.

Valg samt formulering av faglige, tekniske og organisatoriske krav til databehandler, blir i denne sammenheng vesentlig. Databehandler vil være en kritisk viktig funksjon for registeret, både med hensyn til å sikre konfidensialiteten og for å få registeret teknisk funksjonsdyktig innenfor en fornuftig økonomisk ramme. Valg av databehandler vil derfor bli nøye utredet av Folkehelseinstituttet i nært samarbeid med departementet. Et galt valg av databehandler kan forårsake kostnadsoverskridelser, og i verste fall løsninger som innebærer svikt i ivaretagelsen av personvernet.

Det anføres argumenter for å la Folkehelseinstituttet ha databehandlerfunksjonen ved siden av databehandlingsansvaret, særlig etter at instituttet fikk overført Norsk Medisinaldepots tidligere avdeling for legemiddelstatistikk fra 1. januar 2002. På den annen side er det fullt tenkelig, og dessuten distriktspolitisk sterkt ønskelig, å legge databehandlerfunksjonen til et miljø et annet sted i landet. Jeg vil derfor sørge for å få dette spørsmålet særskilt utredet. I tillegg til den geografiske dimensjonen vil hensynet til en rask og kostnadseffektiv etablering som ivaretar personvernet veie tungt, samt ivaretagelse av lovverket for offentlige anskaffelser.

SPØRSMÅL NR. 134**Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik****Besvart 5. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende****Spørsmål:**

«Aftenposten meldte 15. november at FN lempet på forbudet mot handel med elfenben.

Hva var Norge sin posisjon i FN-konferansen om handel med truede arter (CITES), og støttet Norge opphevelsen av forbudet?»

BEGRUNNELSE:

Botswana, Namibia og Sør-Afrika har fått tillatelse til å selge 60 tonn elfenben fra elefanter, som enten døde naturlig eller er drept av krypskyttere.

Det internasjonale forbudet mot handel med elfenben ble innført i 1989 etter at antall afrikanske elefanter var blitt mer enn halvert på få tiår, og nå teller snaut 500 000 eksemplarer. Flere afrikanske land har imidlertid lenge presset på for å få handelsforbudet opphevet.

Vedtaket om å innvilge en engangstillatelse for salg av elfenben, som skal gjennomføres i 2004, ble fattet av FN-konferansen om handel med truede arter (CITES) i Chile.

USA gikk inn for å gi handelstillatelse til de tre landene, noe dyrevernorganisasjonen Species Survival Network mener er "helt utrolig og uforsvarlig".

Svar:

CITES-konvensjonen skal hindre handel med truede arter. Men også for arter som er listet under CITES-konvensjonen skal handel kunne tillates når bestandene det høstes av er bærekraftige, og det kan dokumenteres at handelen blir underlagt nødvendig kontroll. Norge har støttet dette utgangspunktet. Fra

norsk side er det ønskelig at CITES-konvensjonen baserer seg på et vitenskapelig grunnlag, og at vedtakene ikke blir rent politiske markeringer.

Elefantbestandene i Botswana, Namibia og Sør-Afrika er bærekraftige og økende, Botswana alene har en bestand på 120 000 dyr. Elefantbestandene i disse områdene er så store at de gjør omfattende skader på jordbruksarealer. Under CITES-møtet i Santiago ble det foreslått å tillate handel med elfenben fra disse landene. Det ble stilt som betingelse at handelen kun skal foregå som et engangssalg av eksisterende lagre av elfenben. Videre kan eksporten ikke skje før mai 2004, slik at CITES først får etablert oversikt over bestandsstørrelser og eventuell krypskyttervirkosomhet i de aktuelle landene. Det er også etablert to overvåkingssystemer for å overvåke krypskytting og illegal handel med elfenbensprodukter.

CITES-sekretariatet skal på forhånd godkjenne importørene av elfenben for å forsikre seg om at disse har tilstrekkelig kontroll med hjemmemarkedet. Dessuten ble det bestemt at CITES Standing Committee, som møtes 2-3 ganger i året, kan trekke tilbake tillatelsen hvis vilkårene for handel ikke er oppfylt.

På denne bakgrunn, og med disse strenge betingelsene, fant Norge å kunne stemme for forslaget. I vurderingen av dette ble det også lagt vekt på at lokalbefolkningen i det sørlige Afrika bør ha incentiver til å beskytte elefantbestandene. Ved å åpne for en strengt kontrollert handel med elfenben kan lokalsamfunnene få tilgang til tiltrenge midler, som vil styrke muligheten til å forvalte bestandene på en bærekraftig måte.

SPØRSMÅL NR. 135**Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Ola T. Heggem****Besvart 5. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende****Spørsmål:**

«I gjeldende lov om kulturminner må tiltakshaver bære alle kostnader. Stortinget bad ved behandlingen av Dokument nr. 8:14 (1999-2002) departementet komme tilbake med en vurdering av spørsmålet om statlig finansiering av arkeologiske utgravninger ved funn av viktige kulturminner.

Har statsråden foretatt denne vurderingen, og når blir saken forelagt Stortinget til ny gjennomgang?»

BEGRUNNELSE:

Olje- og gassaktiviteten forflytter seg nordover langs kysten, og det er forventet økt etterspørsel etter

basetjenester bl.a. i Averøy på Nordmøre. For å kunne imøtekomme ønsker fra MongstadBase om større industriarealer, har Averøy kommune satt i gang planarbeid med sikte på å utvide eksisterende industriområde. Området er på ca. 180 dekar, og størstedelen er avsatt til formålet i eksisterende kommuneplan. Utvidelsen var for øvrig satt som betingelse både fra fylkesmannen og fylkeskommunen i forbindelse med statstilskudd til bygging av kai. De totale offentlige investeringene i området er på ca. 40 mill. kr. Av dette har staten bidratt med nærmere 12 mill. kr i tilskudd.

Planen har vært utlagt til offentlig ettersyn, og hele planområdet er klarert positivt fra samtlige offentlige instanser med unntak av kulturvernmyndigheten. Sluttbehandling avventer utfall av søknad om dispensasjon fra kulturminneloven. Området skjuler kulturminner av stor nasjonal verdi, og det foreligger et budsjett på anbefalt utgravning på mellom 7 og 8 mill. kr. Totalkostnaden for tilrettelegging av området vil ikke være regningssvarende sett fra et etablerersynspunkt. Averøy kommune har verken økonomisk ryggrad eller mulighet ellers til å gå inn og bekoste utgravningen. Her ligger kommunens dilemma. Det er stort behov for å tilrettelegge for flere arbeidsplasser samtidig som den kommunale økonomien knapt rekker til de lovpålagte oppgavene.

Det finnes ikke alternative områder av samme kvalitet som er mulig å tilrettelegge for industriutbygging. Dette er heller ikke ønskelig sett ut i fra en samlet arealvurdering. Konfliktpotensialet sett i forhold til landbruk, kulturvern mv. anses også å være tilstede uansett hvor på Averøy et slikt industrianlegg eventuelt skal lokaliseres.

Dette er et konkret eksempel hvor tiltakshaver, offentlige eller privatpersoner, i samsvar med gjeldende lov kan bli påført store utgifter i forbindelse med funn av viktige kulturminner i utbyggingsområder. Loven kan også føre til at funn av kulturminner

ikke blir meldt.

Svar:

I Dokument nr. 8:14 (1999-2000) foreslås det en endring i kulturminneloven § 10 ved at staten, og ikke tiltakshaver slik det er i dag, skal dekke utgiftene til registrering og utgravning av automatisk fredete kulturminner (dvs. alle faste kulturminner fra før 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år).

Ved Stortingets behandling av Innst. O. nr. 24 (1999-2000), *Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i kulturminneloven*, ble det gitt uttrykk for at en eventuell lovendring om statlig utgiftsdekning var en problemstilling det offentlige nedsatte Kulturminneutvalget burde se på. En eventuell lovendring burde derfor avvente utvalgets utredning. Stortinget besluttet 16. desember 1999, jf. Innst. O. nr. 25 (1999-2000) å oversende lovforslaget til Regjeringen for utredning og uttalelse.

På denne bakgrunn bad Miljøverndepartementet Kulturminneutvalget om å vurdere forslaget til endring av kulturminneloven § 10. I Kulturminneutvalgets utredning (NOU 2002:1 *Fortid former framtid*) foreslås det endringer i den statlige utgiftsdekningen, ved at staten må finansiere en større del av de arkeologiske registreringene og at mulighetene til å få dekket utgiftene til arkeologiske utgravninger ved mindre private tiltak må bli bedre.

Det er i høst besluttet at det skal utarbeides en stortingsmelding om kulturminnepolitikken, som en oppfølging av NOU 2002:1. Her vil også Kulturminneutvalgets forslag om endring i den statlige finansieringen av arkeologisk arbeid bli vurdert. Saken vil derfor bli forelagt Stortinget til ny gjennomgang i løpet av 2003.

Når det gjelder den konkrete saken det er henvist til, er denne under behandling i kulturminneforvaltningen.

SPØRSMÅL NR. 136**Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga****Besvart 4. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«Styret for Akershus universitetssykehus (AHUS) har vedtatt å utrede nedlegging av Stensby sykehus. Styret sier at nedleggingen ikke kan kompenseres med overføring av pasienter til AHUS-Nordbyhagen, men viser til at en er avhengig av å benytte hele regionens kapasitet. Nedlegging av Stensby vil få negative virkninger for hele Akershus, men situasjonen blir verst for befolkningen på Øvre Romerike.

Kan sykehusfunksjonen ved Stensby sykehus legges ned uten vedtak i folkevalgte styringsorganer?»

BEGRUNNELSE:

Budsjettsituasjonen for sykehusene er svært kritisk etter at det nå er klart at det ikke er flertall på Stortinget for økte bevilgninger til neste år. Det er imidlertid ikke akseptabelt at styret ved AHUS skjærer hovedvirksomheten på Nordbyhagen på bekostning av lokalsykehus tjenestene på Stensby. Det er et paradoks at AHUS utreder nedlegging av Stensby etter at Akershus fylkeskommune har gjennomført en vesentlig nybygging og utvidelse av Stensby sykehus for å sikre helsetilbudet til innbyggerne på Øvre Romerike.

Innbyggerne i Akershus har allerede dårligere sykehusdekning enn innbyggerne i andre fylker. Samtidig øker befolkningen i Akershus sterkt, spesielt på Øvre Romerike. Andelen eldre over 80 år, som er den aldersgruppen som er mest avhengig av sykehustjenester, har en vesentlig sterkere vekst i Akershus enn i landet for øvrig. Det er allerede en kritisk mangel på behandlingsskapasitet ved våre sykehus, noe som fører til at pasienter med omfattende etterbehandling og pleiebehov blir skrevet ut for videre omsorg hjemme eller i kommunale institusjoner. Utover et allment dårligere tilbud til befolkningen, spesielt på Øvre Romerike, vil utgifter føres over fra sykehussektoren til andre sektorer. Senterpartiet etterlyser et samfunnsregnskap i slike sammenhenger.

Dersom beslutninger om nedleggelse av sykehus kan fattes uten politisk behandling, vil ikke bredere samfunnsøkonomiske betraktninger bli trukket inn. Senterpartiet kan ikke forstå at det gjennom statliggjøringen av sykehusene var Stortingets intensjon at sykehusforetakene og helseregionene skulle ha myndighet til å nedlegge sykehus.

Svar:

Spørsmålet berører balansegangen mellom to hensyn som står sentralt i foretaksorganiseringen av sykehus.

- De regionale helseforetakene skal i den nye foretaksmodellen ha et helhetlig ansvar for gjennomføring av den helsepolitikken som nasjonale politiske organer har besluttet. Dette inkluderer vedtak gjennom lov, forskrifter, årlig budsjettvedtak og øvrige politiske dokumenter og beslutninger som klargjør helsepolitikkenes innhold. En sentral ramme for de regionale helseforetakenes oppdrag er også de økonomiske rammene som overordnede politiske organer fastsetter. Jeg minner i så henseende om at Stortinget gjennom behandling av St.prp. nr. 59 (2001-2002) Om sykehusøkonomi, jf. Innst. S. nr. 243 (2001-2002) har stilt krav om at de regionale helseforetakene skal gjennomføre betydelige omstillings- og effektiviseringstiltak nettopp for å kunne gi bedre effekt av bruken av helsetjenestens ressurser.

- Selv om det legges vekt på at de regionale helseforetakene i stor grad skal arbeide innenfor helhetlige ansvars- og fullmaktsrammer, forutsetter også foretaksmodellen at viktige enkeltstående beslutninger skal legges fram for Helsedepartementet og at beslutninger skal tas av foretaksmøtet. Stortinget har gjennom vedtakelse av helseforetaksloven angitt de generelle rammene for hvilke saker som skal legges fram for slik avgjørelse. Loven inneholder også supplerende bestemmelser om saker som skal besluttes på høyere organisatorisk nivå. Jeg vil understreke at når slike saker legges fram for departementet, må det legges vekt på å få best mulig belyst hvilke virkninger endringen vil få for tjenestetilbudet for pasientene som blir berørt. En slik foreleggelsesplikt overfor departementet må imidlertid virke slik at den ikke blokkerer for omstillinger og effektivisering som gir bedre helsetjenester til pasientene og gir bedre utnyttelse av helsetjenestens ressurser.

Bak dette ligger en oppfatning om at en slik ansvars- og arbeidsdeling mellom det politiske og det utøvende nivået, vil gi det beste grunnlaget for oppfølgingen av nasjonalt politisk besluttet helsepolitikk. Jeg føyer til at når det gjelder Stortingets rolle i styringen av helsepolitikken, vil det plan- og meldingssystem som angis i helseforetaksloven § 34, kunne gi et helhetlig beslutningsgrunnlag for rammer og retningslinjer for de regionale helseforetakenes virksomhet. Dette vil inngå i Helsedepartementets år-

lige budsjettforslag overfor Stortinget og dermed inngå i Stortingets styring av spesialisthelsetjenesten. Helsedepartementet følger opp Stortingets vedtak og intensjoner innenfor disse rammene, og departementet har dessuten et rapporteringsansvar overfor Stortinget i forhold til dette. I en slik sammenheng vil det

være naturlig å melde om vesentlige enkeltstående saker som har vært til behandling.

Av dette fremgår at et eventuelt vedtak der styret for Helse Øst RHF går inn for en nedleggelse av Stensby sykehus, vil være en sak som skal forelegges for og behandles av Helsedepartementet.

SPØRSMÅL NR. 137

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 4. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I sommer rømte 27 000 oppdrettslaks fra Frosta Laksefarm. I et oppslag i Trønder-Avisa den 5. november leser vi at direktoratet lot være å varsle fylkesmannens miljøavdeling, og hindret dermed igangsetting av mottiltak.

Hvilke virkemidler vil fiskeriministeren ta i bruk for å endre holdningene i Fiskeridirektoratet og for å sikre at manglende rutiner kommer på plass, eventuelt vil det vurderes om politiet kan trekkes mer inn i forbindelse med slik miljøkriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

Hittil i år har 600 000 laks rømt fra oppdrettsanlegg. Dette er en dramatisk økning, og noe må gjøres. Den unike villaksstammen er som alle er kjent med i fare for å bli utryddet.

Svar:

For fiskerimyndighetene er kampen mot rømming av oppdrettsfisk og bekjempelsen av lakselus de to viktigste miljøsakene innenfor havbruksområdet. I de seneste måneder har det blitt rettet et sterkt fokus på arbeidet mot rømming etter hvert som oppdretternes egenrapportering har synliggjort at rømningsantallet i 2002 blir høyere enn for foregående år. De foreløpige tall for 2002 gir et minimumsanslag på rundt 650 000 rømt laks og regnbueørret fra norske oppdrettsanlegg (inkl. settefisk). Jeg ser med uro på at den gode, synkende tendensen i rømningsstatistikken nå er brutt.

Sommeren 2000 instruerte fiskeridirektøren regionkontorene om hvordan en skal forholde seg i rømmingssituasjoner. Det fremgår av instruksen til regiondirektørene at det alltid skal vurderes om forholdet skal politianmeldes. Instruksen er nå under revisjon

og vil i ny utgave pålegge regionkontorene å begrunne overfor fiskeridirektøren dersom de velger å avstå fra politianmeldelse.

I rømmingssituasjoner (enten ved egenrapport fra oppdretter eller ved økt forekomst av rømt oppdrettsfisk) er det operative samarbeidet med fylkesmannen en forutsetning. Dette er særlig viktig dersom det skal åpnes for offentlig fiske. Jeg har innhentet informasjon fra Fiskeridirektoratet som ikke hadde kjennskap til at denne rutinen er brutt siste to år. Det ble derfor reagert skriftlig til regiondirektøren i Trøndelag i forbindelse med rømmingstilfellet i Frosta Laksefarm. I svaret fra regiondirektøren fremgår det at rutinen umiddelbart ble innskjerpet samt at det er utarbeidet forslag til en egen kvalitetssikringsrutine. Forslaget vil bli presentert i et møte med representanter for fylkesmennene i de to trøndelagsfylkene 11. desember i år.

På denne bakgrunn vil jeg sterkt beklage at fylkesmannen i Sør-Trøndelag ikke ble varslet i forbindelse med rømmingen fra Frosta Laksefarm, men jeg kan verken i den konkrete sak eller i virksomheten til Fiskeridirektoratet generelt se at dette skyldes mangel på holdninger.

Det kan videre opplyses om at fiskerimyndighetene for tiden arbeider med iverksettelse av flere tiltak som er fullt eller delvis begrunnet i kampen mot rømming av oppdrettsfisk:

- Etablering av fiskeridirektørens undersøkelseskommisjon for alvorlig rømming og anleggshavari.
- Vurdering av Fiskeridirektoratets virkemidler i forhold til miljøkriminalitet.
- Utvikling av internkontroll for akvakulturanlegg (fiskeridirektørens forslag til internkontrollforskrift behandles for tiden i departementet, egen medarbeider ansatt i Fiskeridirektoratet).

- Fiskeridirektøren kommer til å oppdatere informasjon om rømming på egne nettsider for å sette ytterligere fokus på problemet.
- Innføring av strenge tekniske krav til oppdrettsanlegg - NYTEK.

Regjeringen har for øvrig et sterkt fokus på å bevare villaksstammen og har i den forbindelse fremmet St.prp. nr. 79 (2001-2002) Om opprettelse av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 138

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 5. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Norges Miljøvernforbund hevder i eit skriv til komiteen at reglementet for vintertrafikk over Hardangervidda er brote på fleire vesentlege punkt.

Kan statsråden avkrefte at så skjer, i tilfelle ikkje, kva vil statsråden gjera?»

GRUNNGJEVING:

Brev fra Norges Miljøvernforbundet til Stortingets samferdselskomité.

Dato:

Bergen, 22. november 2002

St.prp. nr. 1 (2002-2003) - Rv 7 Hardangervidda. Kolonnekjøring 22. november 2002. Ny alvorlig omgåelse av pliktig sikkerhetsrutine

Stortinget poengterte i St.prp. nr. 1 (2002-2003) at vinterdrift på Rv 7 Hardangervidda må skje i pakt med klare krav til ivaretagelse av trafikantssikkerheten. Det ble poentert at Rv 7 Vidda ikke er en helårsvei.

Vi har de siste ukene redegjort for nye alvorlige tilfeller av uakseptabel ivaretagelse av sikkerheten for trafikantene under vinterdriften av Rv 7 Hardangervidda. Senest i vårt faks med dokumentasjon vedlagt 19. november 2002 avdekker vi at vegkontoret i omfattende grad bryter stående instruks for kolonnekjøring på Vidda ved oppsetting av opptil 87 biler i kolonne. Maks tillatte antall kjøretøy iht. sikkerhetsforskriften er 25 biler. Kjøretøysbegrensningen skyldes bl.a. tidligere meget alvorlige hendelser under kolonnekjøring på Rv 7 Vidda der store kolonner var involvert i det som nær var endt i de største ulykker vi har hatt på det norske vegnett. Vi avdekker at brøyteleggene er meget mangelfullt utfylt.

Vi mottok d.d. ny rapport fra trafikant om klart ir-

regulær og forskriftsstridig ivaretagelse av trafikantssikkerheten på Rv 7 Vidda da sikkerhetsforskriften om kjettingplikt for tunge kjøretøy under kolonnekjøring ble brutt. 1 lastebil og 2 trailere ble 21. november 2002 ca. kl. 20:40 ledet i kolonne fra Haugastøl til Eidfjord. Ingen av disse ble pålagt å legge på kjetting. Vegkontoret unnlot i tillegg å gi informasjon om pliktig bruk av nødblink. Ei heller fikk de kolonnebrosjyren.

Kjettingplikten er absolutt. Dette viser også det store røde informasjonsskiltet som er plassert ved Rv 7 Haugastøl der det sies at alle kjøretøy over 3,5 tonn skal ha kjetting på under kolonnekjøring.

Som vi har dokumentert i vår granskingsrapport i fjor samt senere brever Hordaland Vegkontors strategier å gjøre Rv 7 Vidda til en trafikal frisone der en prøver å lokke tungtransporten vekk fra Rv 50 Aurland-Hol og Lærdalstamvegen. Vi antar dette er hovedforklaring på bruddene på sikkerhetsforskriftene. Ved å unnlate å pålegge kjettingbruk spares sjåførene for mye møy og ubehag på sin ferd øst/vest. Vi har tidligere påpekt det påfallende lave antall kjøretøykontroller på Rv 7 Vidda sammenlignet med de andre høyfjellsveiene og at utenlandske tungtransporter lokkes til å kjøre Rv 7 Vidda fremfor de bedre og sikrere kjørerutene over Lærdal eller Aurland-Hol. Nettopp de utenlandske tungtransportene, som er sterkt økende, utgjør en stor fare i Eidfjorden, opp/ned Måbødalen og over Hardangervidda grunnet store mangler knyttet til kjøretøy, dekk og manglende kjettinger. Det har vært uvanlig mange og stygge ulykker med tunge kjøretøyer på strekningen.

Dette nye eksempelet på alvorlig brudd på sikkerhetsforskriften viser pånytt hvor uskikket Hordaland Vegkontor er til å stå for vinterdriften av Rv 7 Vidda og hvorfor vinterstenging er påkrevet alene av sikkerhetshensyn, noe departementet og direktoratet har påpekt før.

Med hilsen
Norges Miljøvernforbund
Kurt Willy Oddekalv
Per Nordø

Svar:

Vegdirektoratet har laga retningslinjer for kolonnekøyring. I tillegg skal det lagast lokale instruksar for kvar strekning der det kan verte kolonnekøyring.

Når det er kolonnekøyring på strekninga over Hardangervidda, kan kolonnekøyring vera grunna i to tilhøve. Det eine er dårleg ver, og det andre er smal veg fordi vegen ikkje er fullt ut brøytta.

I det første høvet blir det tatt med maksimum 25 bilar. Når det er smal veg blir talet på bilar vurdert kvar gong, og då kan det vere fleire enn 25 bilar med i kolonnen. Det er ikkje sett tal på kor mange køyretøy som kan takast med, brøytesjåføren vurderer det kvar gong. Kolonnekøyring ved smal veg er for å sikre tryggleiken for trafikantane også ved slike tilhøve. Statens vegvesen nyttar ordet "kolonne" ved slike høve, da det er vurdert å verte rettast oppfatta av trafikantane. (Dei veit at det betyr ventetid, enkelte likar ikkje å køyre i kolonne og køyrer andre vegar m.m.). Utdeling av infofoldar skjer ikkje i alle slike kolonnar, da denne foldaren er laga for kolonnar grunna dårleg ver.

Vegdirektoratet opplyser at dei dagane som vert omtala i brevet frå Noregs Miljøvernforbund, var det kolonnekøyring etter begge grunnane som er nemnde over. I periodane med dårleg ver vart det køyrd kolonnar med maksimum 25 bilar med melding om dette til Vegtrafikksentralen. Då veret betra seg vart det teke med fleire bilar i kolonnane og det ble meldt til Vegtrafikksentralen at veret hadde betra seg og at grunn for kolonne var "smal veg". Det var i éin kolonne grunna "smal veg" det vart tatt med 87 køyretøy.

Når det gjeld bruk av kjetting oppmodar Statens

vegvesen alle store bilar om å nytte kjetting ved kolonnekøyring, og enkelte stader ved sterk stigning/fall på vegen. På denne strekninga er det sett opp skilt for å minne om dette. Det er likevel ikkje lovpålegg om dette. Røynde sjåførar med godt bilutstyr kan ved mange tilhøve køyre trygt over i kolonne utan kjetting. Vegvesenet sine brøytesjåførar kjenner til korleis tilhøva er på fjellet, og vurderer den enkelte trafikant/køyretøy ut frå det. Da kan det gjerne òg bli pålegg om kjettingbruk som del av den vurderinga.

Eg kan såleis ikkje sjå at den omtala turen i brevet frå Noregs Miljøvernforbund er eit brot på retningslinene.

Den enkelte brøytesjåfør skal føre loggbok. Når det oppstår situasjonar som er spesielle, blir denne ført meir fullstendig enn ved eit "normalskift". Loggbøkene er til intern bruk i Statens vegvesen og kvaliteten er vurdert til å vere tilfredsstillande i høve til dette i dag.

Det blir ikkje utført utekontrollar på høgfjellet etter eit eige opplegg. Vegvesenet har til tider kontrollar for å kontrollere kjettingbruk på vegstrekningar med vanskelege stigningstilhøve. Dette gjeld også Rv 7, E134 og andre stader der ein kjenner til at køyretøy ofte set seg fast.

Statens vegvesen har sjølv sagt ingen strategi med ei "frisone" på Rv 7 for å "lokka" bilar til å køyre den vegen framfor Rv 50 eller Rv 52.

Ut i frå i det som er nemnd over meiner eg at Statens vegvesen si gjennomføring av kolonnekøyring på Rv 7 i all hovudsak blir utført i tråd med retningslinene, og med stor merksemd på tryggleiken for trafikantane. Eg er sjølv sagt opptatt av at Statens vegvesen heile tida skal arbeide med å bli betre, også når det gjeld førebuing og gjennomføring av kolonnekøyring. Det vil likevel alltid vere slik at det må vere rom for vanleg skjøn frå dei utførande si side, med grunnlag i gjeldande reglar og retningslinjer. Tryggleiken vert betre ivareteke gjennom ei heilskapleg vurdering av dei situasjonane som oppstår.

SPØRSMÅL NR. 139**Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik****Besvart 4. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«I Trøndelag har det i den siste tiden blitt avdekket at nederlandske og salmonella smittede egg i pakninger merket gårdsegg og "garantert norsk" er blitt solgt i butikkene.

Hvilke initiativ vil landbruksministeren ta for å sikre en bedre kontroll slik at forbrukerne ikke blir utsatt for denne typen matskandaler i framtiden?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Dagsavisen 27. november 2002 har Eggpakkeriet Norgården på Fannrem i Orkdal, som hvert år leverer 2 000 tonn egg til norske forbrukere, i løpet av en drøy uke begått en rekke feil:

- De pakket nederlandske og salmonellasmittede egg i pakninger merket "gårdsegg" uten å informere grossisten.
- De sendte ut de samme eggene i pakninger merket "garantert norsk".
- De unnlot å gjøre SNT oppmerksom på at ytterligere et parti foruten det først salmonellamistenkte også kunne inneholde bakterien.
- De kan ha fraktet smitten over til et griserøkteri i Orkdal ved å levere knuste egg som griseføder.
 - De dumpet 300 kilo egg på et jorde.

Svar:**BAKGRUNN FOR SAKEN**

Importpartiet det siktes til ankom Norgården AS i Orkdal den 4. november 2002 fra Nederland (G. Kweeters & ZN B.V) via Tyskland (Jürgen Fuchs GmbH & Co) og Danmark (Sanovo International A/S).

Forskriftsmessig melding om import ble sendt til Næringsmiddeltilsynet i Orkdalregionen på faks 31. oktober 2002. En kontroll i ettertid av det medfølgende sunnhetssertifikatet har vist at dette var mangelfullt. Sertifikatet dokumenterte ikke at eggene kom fra salmonellafrie verpehønsbesetninger i Nederland, et tilleggskrav som Norge har på innførte konsumegg fra Nederland og andre land innenfor EØS-området med unntak for Sverige og Finland.

Det er importør som er ansvarlig for at næringsmidler som importeres er i samsvar med norsk næringsmiddelovgivning før de distribueres videre. For å sikre dette skal virksomheten ha et etablert system for egenkontroll. Viktige elementer av egenkontroll

len er 1) dokumentkontroll for å sjekke at pålagte handelsdokumenter og attester er med, 2) identitetskontroll for å fastslå om varepartiet er det som det utgir seg for å være, og 3) en kontroll av hvorvidt varene er riktig merket og har kvalitet som forutsatt.

Det første mistenkelige funnet om mulig salmonellasmitte av varepartiet ble oppdaget 14. november 2002. Utslaget var svakt og lot seg senere ikke bekrefte ved en konfirmerende test. Samtidig ble det tatt ut nye prøver. Én av disse slo tydelig positivt ut. Straks dette ble kjent iverksatte Næringsmiddeltilsynet i Larvik og Lardal omsetningsforbud.

Norgården AS har hele tiden blitt holdt løpende orientert om saken. Virksomheten reagerte umiddelbart med å informere sine kunder med anmodning om å trekke tilbake konsumeggene fra butikkene. Det resulterte i at mesteparten av de aktuelle eggene kom ut av omsetning så snart mistanken var reist. Som nevnt kunne det første mistenkelige funnet ikke bekrefte. Etter at nye prøver påviste salmonella, ble et omsetningsforbud umiddelbart iverksatt den 19. november 2002.

Etter at det første midlertidige omsetningsforbudet kom, ble det snart klart at egg fra det mistenkte varepartiet også kunne være pakket i andre pakninger enn det som opprinnelig ble oppgitt. Forbrukere kunne melde tilbake til Næringsmiddeltilsynet om NL552 egg i forbrukerpakninger med annet firmanavn og holdbarhetsmerking enn først antatt. Dette skyldtes en kombinasjon av sviktende og feil rutiner i forbindelse med pakkingen til ulike kunder. Omsetningsforbudet ble derfor omgjort til å gjelde generelt for egg i forbrukerpakninger eller løs vekt merket NL552.

Næringsmiddeltilsynet fikk uken etterpå så sterk mistanke til enda et vareparti nederlandske konsumegg fra Norgården AS at omsetningsforbudet ble utvidet til også å omfatte konsumegg fra dette partiet (NL512). Denne mistanken ble bekreftet tirsdag 3. desember 2002.

TILTAK

1. Omsetningsforbud 19. november 2002 med senere endringer, siste gang 25. november, med sammenfallende pressemeldinger for å informere enkeltforbrukere og storhusholdninger.

2. Næringsmiddeltilsynet i Orkdalregionen fattet onsdag 27. november 2002 vedtak om destruksjon av samtlige egg merket NL552 fra Norgården AS på bakgrunn av sterk mistanke om Salmonella Enteriti-

dis i eggene. På grunn av de spesielle forholdene ved Salmonella Enteritidis har SNT ikke tillatt alternativ anvendelse av eggene, verken til produksjon eller retur til avsenderlandet. Destruksjonsvedtaket vil bli utvidet til også å omfatte egg merket NL512.

3. I forbindelse med importkontroll av konsumegg fra EØS-området, har SNT presisert overfor de kommunale næringsmiddeltilsyn (KNT) at det på første mottakssted skal sjekkes om eggene er ledsaget av den attestasjon som er fastsatt i EU-regelverk, den såkalte tilleggsgarantien. Tilleggsgarantien er et sertifikat utstedt av offentlig veterinær i produsentlandet. Dersom slik attestasjon mangler, kan KNT gi første mottaker en frist til å rette opp mangelen. Når tilfredsstillende tilleggsgaranti ikke foreligger eller lar seg framskaffe, skal KNT forby import eller frambud, jf. importkontrollforskriften. Dette er en innskjerping av tidligere praksis.

4. For å få mer nøyaktig og pålitelig oversikt angående import av konsumegg fra EØS-området til Norge, har SNT bedt alle KNT sende varslene og tilleggsgarantiene de mottar om import av slike konsumegg, til SNT. Oversikten vil bli benyttet bl.a. i forbindelse med eventuelle justeringer av eksisterende tiltak eller ved innføring av nye tiltak ved import av egg fra EØS-området. Videre skal KNT, som har importører av egg i sine tilsynsområder, orientere importørene om krav som stilles ved import.

5. SNT vil også vurdere behovet for å instruere KNT om økt oppmerksomhet omkring merkingen, både opprinnelsesmerking og holdbarhetsmerking, ved sine kontroller av eggpakkerier neste år. Egg er en vare som forbrukerne tradisjonelt oppfatter som norsk. På en slik vare vil man ikke kunne bruke varebetegnelser, produsentnavn eller lignende som signaliserer nærhet mellom produsent og bruker, f.eks. gårdsegg og lignende dersom eggene er importert, med mindre eggenes opprinnelse klart går fram av merkingen, jf. merkeforskriften § 21 annet ledd som sier at "opprinnelses- eller opphavssted skal angis i de tilfeller utelatelse av en slik opplysning kan vilde forbrukeren med hensyn til næringsmidlets virkelige opprinnelse eller opphavssted". Det som nå har skjedd er et brudd på gjeldende regelverk og må som sådant følges opp av tilsynsmyndigheten.

6. SNT vil vurdere om anmeldelse av importør vil være berettiget i denne saken. En slik vurdering vil bl.a. inneholde en helhetsvurdering av hvordan eggene kom inn på det norske markedet, merking og holdbarhet av eggene, avfallshåndtering og informasjon til myndigheter.

7. Det vises for øvrig til Statens dyrehelsetilsyns håndtering av spredning av potensielt salmonellainferte egg på tilhørende landarealer.

SPØRSMÅL NR. 140

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 6. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvem er forurenser/e etter Regjeringens mening, hva kan Regjeringens gjøre for at den forurensete grunnen blir ryddet opp av forurenser dersom bedriften blir nedlagt, og kan krav om dette rettes til ARN-konsernet, som Aluscan er en del av, eller vil staten som eier av deler av eiendommen bevilge penger til oppryddingen?»

BEGRUNNELSE:

Aluscan på Raudsand i Nesset kommune deponerer store mengder saltslagg m.m. på området. Dette har ført til avdamping av ammoniakk og andre gasser som bl.a. har medført skogsdød. Store deler av grun-

nen på eiendommen er trolig sterkt forurenset. Dersom det ikke blir ryddet opp etter en eventuell nedlegging av bedriften vil miljøskadene kunne fortsette å øke.

I Miljøverndepartementets Miljøhandlingsplan (2003-2006) blir det fremhevet at "Miljømyndighetene skal sørge for at de som har ansvar for forurenset grunn sikrer at forurenset grunn som skriver seg fra tidligere virksomhet ikke medfører fare for spredning av alvorlig forurensning eller helseskade".

Miljøvernministeren påpeker i pressemelding 3/10 2002 at prinsippet om at forurenser skal betale og pålegg etter forurensningsloven er det sentrale virkemiddelet samt at Regjeringen vil bidra med midler til opprydding i områder hvor det ikke er mulig å identifisere de ansvarlige forurenserne.

I dette tilfelle er det spesielt viktig at det raskest mulig blir ryddet opp siden forurensningen allerede har ført til skogskader på land, forurensningskader i sjøen og helseproblem for naboer.

Statsråden er tidligere gjort kjent med at bedriften Aluscan AS på Raudsand i Nesset kommune er ansvarlig for store mengder lovlige og ulovlige forurensninger på bedriftens eiendom og i Sunndalsfjorden.

For å kunne rydde opp og sikre arbeidsplassene ved Aluscan ser det nå ut til å være viktig å finne fram til forurensere ut fra prinsippet om at forurensere skal betale.

Fra før vet en at driften har vært med å skape store overskudd for aksjonærene. Veidekke A/S, og dermed delvis også staten, er inne som grunneier og har dermed som grunneier muligens betalingsansvar i henhold til forurensningsloven.

De ansatte ved Aluscan er sagt opp og bedriftens framtid er usikker samtidig som store forurensningsproblemer venter på å få sin løsning.

De ansatte betaler nå en høy pris ved å ha mistet sitt arbeide, mens forurensere ennå ikke er sikkert identifisert verken som betalingsdyktig eller ved navn.

Svar:

Aluscan AS ble slått konkurs den 28. november i år. Aluscan var en del av ARN-konsernet som for øvrig bestod av Aluvest og Alox Nor. Også Alox Nor er slått konkurs. Dette er beklagelig, både i forhold til gjenstående miljøproblemer som det må ryddes opp i og når det gjelder de tapte arbeidsplassene.

Prinsippet for opprydding i miljøproblemer er at

det er forurensere som skal betale. Det er Aluscan AS som gjennom sin drift har forårsaket forurensningen på bedriftsområdet, i fjorden utenfor bedriften og på deponiet i gruveområdet. Når bedriften er slått konkurs, reiser det kompliserte juridiske problemstillinger om ansvarsforholdet. Etter det jeg kjenner til er det liten sannsynlighet for at det er tilstrekkelige midler i konkursboet til å finansiere opprydding i forurensningen. Statens forurensningstilsyn (SFT) vurderer nå om det er mulig å gi pålegg om opprydding til eventuelle andre ansvarssubjekter. Dette har høy prioritet i SFT, men det er ennå for tidlig å gi et endelig svar på disse spørsmålene - i og med at det er bare noen dager siden konkursen.

Staten v/Nærings- og handelsdepartementet er grunneier av det tidligere gruveområdet. Staten har imidlertid inngått leieavtale for områdene med Veidekke ASA. Videre har både staten og Veidekke ASA inngått leie- og festeavtaler med Aluscan AS. Det må arbeides videre med en detaljert oversikt over eier- og leieforholdene og hvilken betydning disse har i saken. Dette vil inngå i SFTs vurdering, og det vil om nødvendig bli trukket inn ytterligere juridisk kompetanse.

Tillatelser etter forurensningsloven er basert på at kravene som stilles blir overholdt. Saker som denne viser at det er behov for å utrede ordninger som kan sikre et økonomisk grunnlag for opprydding dersom den ansvarlige for forurensningen opphører å eksistere. Aktuelle tiltak kan være innføring av ansvarsforsikring/garantier eller oppbygging av fond. Jeg har nylig tatt initiativ til at det igangsettes et arbeid for å vurdere dette nærmere.